

VIDENSCENTER PÅ ÆLDREOMRÅDET
Elektronisk nyhedsbrev
AKTUELLE NOTER NR. 12
17. AUGUST 2006

Dette er en opsamling af de vigtigste nyheder fra de seneste seks uger. Ferieklipningen er især sket fra dagbladet Politiken.

INDHOLD:

Ændret demografi
Stafylokok-handlingsplan
Kampen om ældreplejen
Håbløst lovforslag
Aldring og social status hænger sammen
Enlige i størst risiko for hjertesygdom
Geografiske forskelle på pension
Ny teknologi til ældre
67-årig tvunget til pension
Kvinder taber pension
Lidt om efterløn
Ingen hjælp i sociale klagesager
Politikere afviser aktiv dødshjælp
Seniorordninger kan fastholde ældre
Ældre guld for sommerhuskommuner
Pensionen med til USA
Ringe kontrol med medicin på plejehjem
ATP på skinnerne?
Ældre drikker mere
Åh, altså – ældre mænd og værktøj!
Tynde 'unge' kvinder uden sex
Husk videnscentrets konference om ensomhed

Ændret demografi

Velfærdskommissionens tal for 65-årige mænds forventede levetid i 2040 er allerede nået nu, nemlig 81,4 år. Også kvindernes forventede restlevetid på 85,5 år vil blive nået i løbet af få år. Den ligger nu på 84,5 år. Det viser ATPs beregninger, der stemmer meget godt overens med tal fra Danmarks Statistik og Finansministeriets DREAM-model. Alene i løbet af et enkelt år – 2005 – har de 65-årige fået lagt mellem tre og fire ekstra måneder til levetiden. Det er især gået stærkt for mændene, der nu er ved at hale ind på kvinderne. I løbet af de seneste 10 år har udviklingen i levetiden fulgt udlandets, hvor vi ellers sakkede bagud i 80'erne.

Samtidig viser nye tal fra DREAM, at fødselstallet er stigende og i 2050 vil ligge på knap to børn pr. kvinde. Det er især de danske kvinder over 30 år, som ser ud til at føde flere børn, end man beregnede for to år siden. Udviklingen vil sammen med længere levetid betyde, at befolkningstallet i Danmark vil stige i stedet for at falde, og at der om 25-30 år vil være flere danskere i den erhvervsaktive alder til at forsørge de flere ældre danskere. Men – påpeger Velfærdskommissionens formand Torben M. Andersen, de kommende – større – generationer skal også forsørges længere. "Problemet bliver faktisk værre af, at der fødes flere børn", siger han. Det er især kvinder, som bor i velstående kommuner, der føder flere børn – børn er blevet et velstandsphænomen. Derimod får indvandrerkvinder fra såkaldt mindre udviklede lande et halvt barn mindre pr. kvinde end i 2002. Fremskrivningen viser, at disse kvinder i 2050 vil føde det samme antal børn som kvinder af dansk oprindelse. Endelig forventes indvandringen fra mindre udviklede lande som Somalia at blive halveret. For to år siden vurderede forskerne, at den ville ligge på mere end 15 pct.

Kilder: faktum nr. 33, juni 2206 samt Politiken 30.6. og 9.8. 2006.

Stafylokok-handlingsplan

To et halvt år efter at Statens Seruminstitut opfordrede Sundhedsstyrelsen til at tage affære, ventes styrelsen i næste uge at

fremlægge en national handlingsplan til bekæmpelse af resistente stafylokokker. Ifølge planen bliver de såkaldte MRSA-stafylokokker – hvoraf der findes 50 forskellige slags i Danmark - gjort anmeldelsespligtige, og opstår der udbrud af disse stafylokokker på eksempelvis et plejehjem, får personalet pligt til at lade sig undersøge. Sker det i en familie, skal familien på kur. Årsagen er, at disse resistente stafylokokker gennem de seneste år har bredt sig fra sygehusene til det omgivende samfund. Siden 2002 er antallet af MRSA-tilfælde således ottedoblet. I år forventes op mod tusinde danskere at blive smittet mod bare et hundrede for fire år siden, og smitterisikoen er særlig høj i hovedstadsområdet. Stafylokokkerne har også spredt sig til plejehjemmene, og overlæge Henrik Westh, Hvidovre Hospital, frygter at plejehjemmene ikke tager sig nok af den sundhedsmæssige side, når personalet bærer fingerringe og ikke bruger desinficerende sprit. Bekæmpelse af de resistente stafylokokker er kostbar og langvarig. Bl.a. fordi der skal ske isolation af den smittede, behandling flere gange dagligt og dagligt skift af sengetøj. Der er således kun et skøn for de kommende udgifter, der er på 20-50 mio. kr. Selve resistensen skyldes et enkelt gen, og stafylokokker lever i den smittedes næse. De kan føre til bylder, dybtliggende infektioner, blodforgiftning – og i værste fald død. Det er primært ældre og svækkede, der rammes. Hidtil er Danmark sluppet relativt billigt med sine to pct. smittede, men lande som England, Frankrig og Italien ligger på 25-50 pct. MRSA-smittede patienter. Når Sundhedsstyrelsen er kommet sent fra start, skyldes det, at det er de samme mennesker i styrelsen, der har siddet med denne sag og med fugleinfluenzaen. Men mens der på verdensplan 'kun' er døde omkring hundrede af fugleinfluenza, dør globalt mange tusinde af MRSA.
Kilde: Weekendavisen 11.8.2006.

Kampen om ældreplejen

Efterårets store emne i Folketinget vil være forbedring af ældreplejen. Først spillede Dansk Folkeparti ud med krav om bedre vilkår for de ældre, herunder forbedring af ældrechecken, men også om bedre aflønning og arbejdsmiljø for personalet. Dette blev overtrumpet af Socialdemokraterne med deres ældreudspil. Ifølge partiet skal der være nationale minimumsstandarder for ældreplejen, laves et

landsdækkende serviceeftersyn af standarden i kommunernes ældre service og oprettes et uafhængigt tilsyn med ældre i alle kommuner, ansættes flere fuldtidsansatte i kommunernes ældrepleje, skabes bedre klagemuligheder for de ældre, oprettes en hotline og en såkaldt borgerombudsmand i kommunerne samt bruges 100 mio. kr. på at forbedre arbejdsmiljøet for de ansatte i ældreplejen. Pris i alt 600 mio. kr. Samtidig nedsætter partiet en arbejdsgruppe med kommunale toppolitikere, der skal komme med bud på fornyelse og udvikling af den offentlige sektor.

Næste udspil kom fra socialminister Eva Kjer Hansen ud. Fra næste år skal kommunerne dokumentere de ældres tilfredshed med antallet af hjemmehjælpere i hjemmet, hvor mange hjemmehjælpsbesøg der bliver aflyst, og hvor mange penge man bruger henholdsvis i hjemmeplejen og på plejehjem. Uden dokumentation, ingen penge. Ministeren mener, at flertallet af kommuner ikke har styr på deres bevillinger. Dokumentationskravet kalder KL's formand, Erik Fabrin, for et "udtryk for den mest planøkonomiske tankegang, man kan forestille sig".

Senest har statsminister Anders Fogh Rasmussen forsøgt at lukke munden på Socialdemokraterne ved at bebude en 'servicereform', der skal højne kvaliteten i hele den offentlige sektor. "Jeg har øjne og øre åbne, og jeg har set ting, som jeg er klart utilfreds med", siger han, der vil fremlægge planen i denne uge. Medvirkende til statsministerens beslutning er muligvis også, at en meningsmåling i Ugebrevet A4 viser, at kun 12 pct. af danskerne mener, at kvaliteten i den offentlige sektor er blevet bedre under den nuværende regering, mens 45 pct. mener at den er blevet dårligere – 15 pct. betegner endog forringelserne som "meget dårlige". Ifølge statsministeren skal forbedringerne i høj grad sikres ved at inddrage ideer og forslag fra medarbejdere i marken. Fogh hævder, at der vil være både 900 mio. kr. til de syge og 800 mio. kr. til de ældre i planen. Men dette er ikke 'nye' penge. Det er de midler, der allerede indgår i aftalerne med landets kommuner og regioner. Statsministeren betonedede også, at det offentlige forbrug er steget med 21 mia. kr. siden regeringen trådte til i 2001. Modsat sin regeringspartner – de konservative – advarer han mod skattelettelse, der kan føre til overophedning af den gode danske økonomi. Men dette er også et forsøg på at imødegå

Socialdemokraterne, der hævder, at regeringen pønser på skattelettelser frem for velfærd.

Kilder: Information 8. og 12.8., Morgenavisen Jyllands-Posten 10.8., Berlingske Tidende 5., 9., 10. og 11.8., Ritzau 10.8., samt Politiken 3., 9., 10. og 12.8.2006.

Håbløst lovforslag

Socialministerens lovforslag med de 103 paragraffer om frit valg af plejebolig, der netop har været til høring, er et eksempel på, at kommunerne belastes af unødigt bureaukrati, og at de samtidig risikerer at få en række uforudsigelige udgifter på halsen, mener KL's formand, Erik Fabrin. "Forslaget duer ikke. Den model, socialminister Eva Kjer Hansen (V) har valgt at lancere, et helt håbløs. Det er en model, der trækker på det værste af alle verdener i stedet for det bedste". KL-formanden går ind for frit valg af plejebolig, men mener at man i stedet skal bruge modellen fra friskoleområdet, hvor der er en egenbetaling på 10 pct. "Lav en model, hvor det har en konsekvens at efterspørge noget andet, end det alle andre får. Brugerbetaling i den størrelse holder ikke nogen ude, og modellen bidrager til at holde udgifterne nede". Samtidig mener han, at udbyderne af friplejeboliger vil kunne afvise ansøgere og samtidig være totalt beskyttede mod konkurrence fra det kommunale regi. "Det er ikke beroligende nok at høre, at der kun kommer 500 friplejepladser om året. Vi ser allerede nu eksempler på mennesker, der ikke længere kan beholde deres plads på et friplejehjem, fordi de er blevet for plejetunge. Så skal kommunen kunne tage dem tilbage. Hvordan skal en kommune kunne indregne og styre i den situation?".

Lovforslaget er omfattende, fordi det som en nyskabelse medtager det boligretslige. Den enkelte friplejeinstitution afgør – under hensyn til almindelige regler om diskrimination – hvem der skal flytte ind. Huslejen i en friplejebolig følger huslejen i den kommunale plejesektor, men beboerne har den fordel, at de kan købe ekstra ydelser af deres institution – hvilket man ikke kan i den kommunale sektor. Der findes i dag 14 plejehjem herhjemme, der ikke drives af en kommune eller har driftsoverenskomst med en kommune – herunder det landskendte plejehjem Lotte. I fjor boede 73.006 ældre danskere i kommunale

pleje- og ældreboliger med 17.726 i plejehjemsboliger, 3.112 i beskyttede boliger, 51.764 i ældreboliger og 404 i understøttede plejeboliger.

Kommunale og private plejehjem skal i højere grad trives side om side, mener Jesper Maarbjerg, der er formand for fonden bag Mariehjemmene og medlem af Videnscenter på Ældreområdet bestyrelse. "De kommunale institutioner er ofte en spændetrøje af regler, mens de private i højere grad kan give de enkelte plejehjem et individuelt præg. Der er brug for begge dele", siger han. Samme holdning udtrykker Organisationen af Selvejende Institutioner. Umiddelbart er flertallet for ministerens lovforslag hjemme, idet Dansk Folkeparti ifølge socialordfører Pia Kristensen er positiv.

I forbindelse med satspuleforhandlingerne til efteråret vil socialministeren også foreslå frit valg, når det gælder standardhjælpemidler, og dermed sikre de handicappede samme muligheder, som de allerede har, når det drejer sig om særlige personlige hjælpemidler som høreapparater, parykker og ortopædisk fodtøj. I Ældre Sagen mener man ikke, at frit valg afhjælper de grundliggende problemer med ventetid, sagsbehandling og tildeling af hjælpemidler. Ministeren erkender, at hvis et større antal handicappede benytter sig af den ny mulighed, kan det knibe for kommunerne at opnå de rabatter på hjælpemidler, som de indtil nu har nydt godt af.

Kilder: Nyhedsmagasinet Danske Kommuner, nr. 23, 2006 samt Ritzau 9.8. og Politiken 9. og 14.8. 2006.

Aldring og social status hænger sammen

Medlemmer af lavere sociale klasser er biologisk ældre end dem fra højere klasser. Forskellen kan være op til syv år. Et britisk-amerikansk forskerteam har i tidsskriftet Aging Cell offentliggjort deres undersøgelse af nøgledelen af DNA – det såkaldte telomere. Telomere er gentagne rækkefølger af DNA, der sidder på enderne af kromosomerne og skal beskytte dem mod ødelæggelse. Disse 'ender' forkortes ved hver udskiftning af cellerne. For kvinders vedkommende kan man for en gennemsnitlig alder på 46 år se en forskel på syv

biologiske år alt efter, hvilken klasse kvinden kommer fra. For at sikre sig, at der ikke var tale om genetiske faktorer, undersøgte forskerne 17 enæggede kvindelige tvillinger, der efter fælles opvækst levede i forskellige socialgrupper. Også her var telomerne betydeligt længere for kvinderne i de højeste socialklasser. Forskerne udlægger deres fund som resultat af stress i forbindelse med socialklasse-tilhørsforhold.

Tidligere undersøgelser har vist, at socioøkonomisk status har en stor indflydelse på helbredet, og at lav status er forbundet med forøget risiko for visse sygdomme, børnedødelighed og lavere levetid samt at forkortede telomere skyldes rygning og fedme. Men den nye undersøgelse viser, at det sociale tilhørsforhold også har indflydelse på aldringen. "Påvirkningen af arbejde, manglende værdsættelse i arbejdet og lavt selvværd og den psykologiske stress ved at have mange områder i livet, som du ikke har kontrol over, er måske vigtigere end vi tidligere har været opmærksom på", siger den ledende forsker på undersøgelsen, professor Tim Spector, St. Thomas' Hospital i London.

Og nu vi er ved biologien: Ifølge en artikel i tidsskriftet New Scientist er der stor forskel i hvilken takt kroppens celler udskiftes. Overfladen inden i tarmene udskiftes i løbet af kun fem dage, det øverste hudlag på to uger, de røde blodlegemer på tre måneder. Skelettets celler udskiftes inden for en tiårig periode, og når det drejer sig om celler i muskler, der knytter sig til ribbenene er vi oppe på 15 år. Hjernen derimod ser ud til at svare nogenlunde til den alder, vi har. Synets celler synes konstant, mens de celler i lillehjernen, der har med koordination af bevægelserne at gøre, lever i tre år.

Når vi trods hastig udskiftning af hudens overflade alligevel bliver rynkede at se på med alderen, skyldes det, at mitokondrierne, der fungerer som cellernes kraftværker, ophober de skader og mutationer, vi får undervejs. Skaderne reproduceres så at sige igen og igen, og får huden til at fremstå ældet og skadet, selv om den faktisk er så god som ny.

Kilder: BBC News 19.7.og Weekendavisen 4.8.2006.

Enlige i størst risiko for hjertesygdom

At leve alene forøger risikoen for alvorlig hjertesygdom. For mænd over 50 år og for kvinder over 60 år, der bor alene, er der tale om en fordobling af risikoen, viser en ny undersøgelse fra Aarhus Universitet og Medicinsk-kardiologisk afdeling på Aarhus Sygehus. I perioden 2000-2002 blev samtlige indlæggelser og dødsfald, som var forårsaget af koronar akut syndrom – dvs. hjertestop, svære hjertekramper og blodprop i hjertet – undersøgt og registreret. Af et befolkningsgrundlag på 138.290 i alderen 30-69 år drejede det sig om 646 personer. Ud over de førnævnte grupper var også ældre og førtidspensionister i risikogruppen. For de enlige 60-årige kvinder gælder det, at selv om de kun udgjorde fem pct. af de undersøgte, så døde en tredjedel af dem af syndromet inden for 30 dage efter diagnosen var stillet. Samtidig var to tredjedele af de mænd, der døde af syndromet, enlige over 50 år. De udgjorde 8 pct. af befolkningsgrundlaget. En forklaring på risikogruppernes øgede dødelighed kan muligvis være overvægt, højt kolesteroltal, at de ryger og ikke går til deres praktiserende læge. De, der klarede sig bedst, var dem med fast partner, veluddannede og i arbejde. Selv fraskilte kvinder klarede sig bedre end enlige.

Hovedforfatter til undersøgelsen, der har været bragt i tidsskriftet *Journal of Epidemiology and Community Health*, læge Kirsten Meldgaard Nielsen, Aarhus Sygehus, henviser til, at tidligere studier af aber har vist, at aber, der blev isoleret, havde en større risiko for at få åreforkalkning. "Det kunne tyde på, at der måske bliver udløst nogle biologiske stoffer, når mennesker lever alene, som vi ikke kender", siger hun. Det tror talsmanden for British Heart Foundation, Ellen Mason, ikke på: "Livsstilsvaner knyttet til det at leve alene så som rygning og usund kost er et større problem end at leve alene. Svagheden ved (de danske, red.) forskernes fortolkning er, at mange mennesker, som vælger at leve alene, har stærk social støtte og sund livsstil, hvilket alt i alt gør deres hjerte sundere", siger hun.

*Kilder: BBC News 12.7. og Berlingske Tidende 17.7.2006.
HUSK også Videnscenter på Ældreområdetets konference 14. september 'Ensomhed – gør boligen en forskel?'*

Geografiske forskelle på pension

Der er store geografiske forskelle på de danske pensionsindtægter. Seks ud af ti pensionister har kun folkepensionen og ATP. Jo længere ud på landet, jo færre har supplerende pensionsindtægt. I knap 100 af landets 272 kommuner lever over 70 pct. af pensionisterne uden supplerende pensionsindtægter. Det vil sige, at en enlig maksimalt har 12.000 kr. brutto om måneden. For gifte pensionister er der tale om kun 10.000 kr. Selv i den rigeste del af Danmark har hver tredje pensionist ingen supplerende pensionsopsparing. I toppen ligger – atter – Søllerød, hvor 71 pct. har pensionsindtægt ud over folkepensionen og ATP. I gennemsnit er de supplerende pensionsudbetalinger her på 182.000 kr. om året. På denne baggrund foreslår Ældre Sagen, at ATP-indbetalingerne skal firedobles, for at forebygge en faretruende ulighed. Men der er flere muligheder for at forsøge pensionisttilværelsen. Afdragsfrie lån er i høj grad et fænomen blandt landets seniorer. Et stort flertal af alle, som tager et afdragsfrit lån, som står for godt en tredjedel af alle boliglån, er 50 år og derover. *Kilder: faktum, nr. 34, juli 2006, Berlingske Tidende 24.7. og Politiken 31.7.2006.*

Ny teknologi til ældre

Microsoft er indgået i et samarbejde med såvel Ældre Sagen som Ældremobiliseringen. I førstnævnte tilfælde gælder det gratis oplæring af videreuddannelse af de frivillige medarbejdere i foreningens fem landsdækkende Senior PC Support callcentre. Samtidig er it-giganten indgået i et lignende samarbejde med Ældremobiliseringen om oversættelse af manualer samt undervisning af foreningens frivillige datainstruktører samtidig med en donation på 1,6 mio. kr. til modernisering af foreningens datastuer, der skal udvides fra 100 til 125 inden for få år. I øvrigt er den hurtigst stigende aldersgruppe, som anvender dating over Internettet, aldersklassen 65-69 år. Her har stigningen været på 20 pct. hos bureauet Dating.dk

Og nu vi er ved teknologien: I Århus har man netop afsluttet et pilotprojekt på lokalcentrene Fuglebakken og Bjerggården, hvor systemet ElderTech via trådløs forbindelse kan sende øjeblikksdata om

de ældres vægt, blodtryk og medicinindtag. I kommende versioner vil systemet kunne overvåge f.eks. sukkersyge og kredsløbsproblemer. Systemet kan gøre brugerne mere selvhjulpne, lette kommunikationen mellem borger og sundhedssektor og forbedre kvaliteten af plejen. Systemet består af en mobiltelefon, en skrivefølsom skærm, en blodtryksmåler og en elektronisk vægt. Bag projektet står IBM-selskabet Acure i samarbejde med forskere ved ISIS Katrinebjerg, Alexandra Instituttet, Center for Pervasive HealthCare ved Aarhus Universitet og Århus Kommune.

Kilder: Morgenavisen Jyllands-Posten 9.8. og Politiken 17.8.2006.

HUSK også Videnscenter på Ældreområdetets debatmøde om ældre og ny teknologi den 31. august i København. Læs mere herom på vor hjemmeside: www.aeldreviden.dk

67-årig tvunget til pension

Historien om 67-årige Uwe Joost, som tvinges på pension af sin fagforening, forarger Ældre Sagens direktør, Bjarne Hastrup. Han kalder Uwe Joosts tilfælde for aldersdiskrimination af værste skuffe. "Den fagforeningsformands køreledning må simpelthen være faldet ned", siger direktøren. Medlemmer af vagt- og sikkerhedsfunktionærene bliver pensioneret som 67-årige, fordi de regnes for fysisk og psykisk nedslidte. Den udlægning møder ikke forståelse hos Bjarne Hastrup, som argumenterer for, at dagens seniorer er i bedre form end nogensinde. "De overenskomster er forældede og ufleksible. I dag er det sådan, at 40 pct. af alle over 60 år vil blive på arbejdsmarkedet, og det vil de, fordi de har en væsentlig bedre fysik og psyke end for 20-25 år siden", siger han. Joost, der har opsagt sit arbejde hos Falck, for ikke at inddrage sin arbejdsgiver i sagen, vil kæmpe videre for sin ret til at arbejde som vagtmand.

Kilde: TV2 Nyheder 7. og 9.8.2006.

Kvinder taber pension

Storbanken Nordea kritiserer de nye regler om deling af pensioner ved

skilsmisse for at være kønsdiskriminerende: "De nye regler sender kvinderne tilbage til stenalderen. Kvinderne mister mange penge på det her. Og hvis de går på barsel, mister de endnu mere. Så ud fra et ligestillingssynspunkt er det en om'er", siger salgsdirektør i Nordea Liv og Pension, Steen Michael Erichsen. De nye regler betyder, at hver ægtefælle fremover beholder sin egen pension – uanset typen – hvis ægteskabet går i opløsning. Advokater forudser et hav af ægtepagter og muligvis en byge af skilsmisser inden nytår, for at 'nå det' inden de nye regler træder i kraft 1. januar 2007. Advokat med speciale i familieret, Jørgen Grønborg, siger, at mindst 100.000 danskere har sparet op kun i den ene ægtefælles navn. "Deres eneste chance for at sikre en ligeværdig deling af pensionen er at blive enige om en ægtepagt inden nytår. Men jeg tvivler på alle gør det, så de kommende år bliver et eldorado for skilsmisseadvokater, der slås i retssale om fordelingen af pensioner ved skilsmisse", siger han.
Kilder: Ritzau 2.7. og DR Nyheder 3.8.2006.

Lidt om efterløn

Ny forskning fra AMI, Arbejdsmiljøinstituttet, viser, at der er en sammenhæng mellem en persons status på arbejdsmarkedet og alderen for tilbagetrækning. Tæt på halvdelen – 49 pct. - af de personer, som vælger at gå på efterløn, gør det, når de fylder 60 år. Heraf har størstedelen – 54 pct. - modtaget en form for overførselsindkomst eller udført arbejde, der var støttet af det offentlige. De 60-årige har også flere og længere perioder med overførselsydelse op til efterlønnen end modtagere, som er ældre end 60 år. Ser man tilbage på arbejdsmarkedet i perioden 2000-2004 viser det sig, at de, der går som 60-årige, har den svageste tilknytning til arbejdsmarkedet i perioden sammenlignet med andre aldersgrupper. Faktisk viser det sig, at andelen af 60-årige, som har modtaget en form for ledighedsydelse i perioden – 46 pct. - er over dobbelt så stor som for personer, der går som 63-årige – her er der tale om kun 21 pct. Godt 60 pct. af de 60-årige, der gik på efterløn i 2004 kom fra LO-området, 16 pct. var fra FTF og kun 2 pct. fra AC.

Samlet er andelen af efterlønnere faldet med 14 pct. siden i fjor – angiveligt pga. at SR-regeringens efterlønsreform er begyndt at slå i

gennem. Men beregninger foretaget af dagbladet Børsen viser, at antallet af efterlønsmodtagere i første kvartal i år er steget med 7.583 borgere. I DA siger konsulent Stine Pilegaard, at det er et tegn på at efterlønsreformen fra 1998 ikke har fået den tilsigtede effekt, mens økonom i Danske Bank, Mikkel Høegh, mener at stigningen afspejler den demografiske udvikling.

Kilder: Ny forskning fra AMI, nr. 27, juni 2006 samt Børsen og Morgenavisen Jyllands-Posten 20.7.2006.

Ingen hjælp i sociale klagesager

Mens borgerne kan få hjælp til advokatregningen, når de klager over skatten, er der ikke en krone at hente, når de klager over sygedagpenge, pensioner eller andre sociale ydelser.- "Jeg har meget svært ved at se begrundelsen for denne forskel. Hvorfor er der økonomisk støtte til borgere i skattesager, men ikke i sociale sager? Det er stærkt problematisk", siger Kirsten Ketcher, professor i offentlig ret ved Aalborg Universitet. "Der er ikke skygge af konsekvens og rimelighed i at man får dækket sine udgifter et sted i staten, men ikke andre steder. Det holder bare ikke".

Kilde: Politiken 3.8.2006.

Politikere afviser aktiv dødshjælp

Trods et overvældende flertal – 86 pct. - i befolkningen for aktiv dødshjælp, afviser Folketingets største partier klart at lave tiltag, som kan lette muligheden for at udøve den kontroversielle handling. "Det er for nemt at sige ja. Hvem skal beslutte, hvornår du skal modtage aktiv dødshjælp? Pårørende kan komme til at føle sig presset. Jeg mener, vi er nået så langt, vi kan, inden for de etisk forsvarlige grænser i Danmark", siger Lone Møller, sundhedsordfører for Socialdemokraterne. Hun støttes af Birgitte Josefsen, som er medlem af tingets sundhedsudvalg fra Venstre: "Det handler om at få en ordentlig og værdig afslutning på livet. Og det mener jeg ikke, aktiv dødshjælp er", siger hun. Men såvel den radikale Charlotte Fischer som Venstres Preben Rudiensgaard, der er tidligere embedslæge, ønsker en debat om aktiv dødshjælp op i Folketinget.

Kilder: Politiken 8.8 og Radioavisen DR1 13.8..2006.

Seniorordninger kan fastholde ældre

Nedsat arbejdstid, fleksible mødetider og fortsat fuld indbetaling på pensionsordningen er ifølge en ny stor HK-undersøgelse blandt det, der skal til for at få de kommunalt ansatte HK'ere til at blive nogle år længere på arbejdsmarkedet. I undersøgelsen indgår svar fra flere end 700 HK'ere. Ca. 35 pct. siger, at en attraktiv seniorordning kunne få dem til at blive længere på arbejdsmarkedet, mens 42,5 pct. svarer 'ved ikke' og 23 pct. ikke lader sig lokke. HK/Kommunals formand, Kim Simonsen, foreslår en ordning med langt mere fleksible aftaler om arbejdstid og tilbagetrækning, som både finansieres af overenskomstmidler og penge, som staten sparer på efterløn, hvis flere venter med at trække sig tilbage. Ved overenskomstforhandlingerne er han parat til at foreslå fuld pensionsbetaling for seniormedarbejdere, hvis staten så dækker en del af løntabet. "Det vil ikke koste staten noget, da man til gengæld sparer på udgifter til efterløn", siger han.

Kilde: Ritzau 7.8.2006.

Ældre guld for sommerhuskommuner

I de seneste 10 år er antallet af pensionister og efterlønnere, der gør sommerhuset til permanent bolig, mere end fordoblet. Det kunne give sommerhuskommunerne bekymringer om hjemmehjælp og plejehjemspladser. Men tværtimod er de ældre så attraktive for kommunerne, at politikerne rask væk dispenserer fra lovgivningen og lader seniorer bo i sommerhus hele året, skriver Jydske Vestkysten. "Det er ressourcestærke ældre, der flytter i sommerhus. Modsat andre ældre ligger de ikke kommunen til last", siger Erik Nørreby, der er borgmester i Fanø Kommune. En årsag til kommunernes glæde over de tilflyttende pensionister kan være, at der er tale om en stor skattegevinst samtidig med at kommunerne får støttekroner fra staten uden at de traditionelle udgifter til pensionister ses på budgettet.

Kilder: Ritzau 6.8. og JydskeVestkysten 7.8.2006.

Pensionen med til USA

Danske folkepensionister, som bosætter sig i USA, kan fremover tage pensionen med i bagagen. Danmark og USA underskriver i efteråret en såkaldt socialsikringsaftale, der sikrer, at folk ikke mister pensionsrettigheder, når de flytter mellem de to lande. Omvendt kan borgere fra USA eller danskere, som har arbejdet i USA, nu også få udbetalt deres sociale pension i Danmark. Aftalen med USA forventes at træde i kraft i løbet af 2007.

Kilde: Ritzau 4.7.2006.

Ring kontrol med medicin på plejehjem

Ældre, der bor på plejehjem, er ikke underlagt noget særligt opsyn med omfanget af deres medicinering. Medicinen udskrives som oftest af plejehjemsbeboernes egne praktiserende læger, som er underlagt embedslægernes tilsyn. Men ved de lovpligtige tilsyn på plejehjemmene undersøger embedslægerne kun, om beboerne får den medicin, de er ordineret – ikke om den ordinerede medicin nu også er den rette for beboerne. Det kan føre til, at de ældre får 10-15 typer lægemidler på en dag. Dagbladet Politiken har gennemgået medicinlisterne fra plejehjemmet Åhaven i Ribe, hvor beboerne i gennemsnit får seks-syv forskellige lægemidler hver dag. Men en ældre mand fik dagligt 28 piller! Bl.a. medicin mod blodpropper og et smertestillende præparat, der øger risikoen for mavesår – en kombination, der giver alvorlig risiko for maveblødninger. En ældre kvinde får hver aften en sovepille, fordi hun har besvær med at falde i søvn. Men samtidig får hun også en pille mod nedtrykthed, som virker opkvikkende og aktiverende. I Dansk Geriatrisk Selskab har man et par tommelfingerregler. Eksempelvis at får en patient mere end tre-fire forskellige typer medicin, skal man helst skære et præparat væk, hvis man vil ordinere et nyt og at det er ekstremt sjældent, at man har brug for 10 forskellige lægemidler samtidig.

På et tilfældigt plejehjem i Ribe får 76 pct. af beboerne hver eneste dag et lægemiddel, der påvirker hjernen. 40 pct. af beboerne får hver dag antipsykotisk medicin. Mange af beboerne har fået medicinen i årevis, selv om den ifølge Sundhedsstyrelsens retningslinjer kun må

gives i en kort periode på en-to uger, og der skal sættes en slutdato på. Det europæiske lægemiddelagentur Emea advarede i 2003 mod de antipsykotiske lægemidler Zyprexa og Risperdal til ældre demente mennesker pga. en dobbelt så stor risiko for dødsfald og tre gange så mange hjerneblødninger. Mens antallet af personer over 65 år, der fik antipsykotisk medicin faldt fra 2003 til 2005, er den samlede mængde medicin, der blev givet, uændret.

De praktiserende læger holder ikke øje med medicineringen, selv om de får penge for det, og ifølge ledende overlæge Nils Chr. Gulmann, Psykiatrisk Hospital i Århus, har plejehjemsbeboere generelt ikke første prioritet hos de praktiserende læger. "Og er man gammel, dement og besværlig, så er man *virkelig* på B-holdet i lægernes øjne", siger han. Kraftig psykosemedicin slår formentlig ca. 300 ældre ihjel herhjemme hvert år.

I en rundspørge, som Politiken har foretaget, siger hver tredje plejehjemsleder, at det vil være en bedre lægebehandling af de gamle, hvis en læge med speciale i ældre fik sin faste gang blandt hjemmets beboere. En sådan ordning blev afskaffet i 1990'erne med henvisning til at de ældre har ret til selv at vælge deres læge.

Kilde: Politiken 3., 6. og 7.8.2006.

ATP på skinnerne?

ATP har tilbudt at medfinansiere de danske jernbaner – både signaler og skinnerne. Tilbudet gælder et såkaldt OPP-projekt, hvor det offentlige og private sammen løser en given opgave over en tidsperiode på f.eks. 30 år. Sådanne projekter kendes bl.a. fra England, hvor der er flere end 700 af dem. Her står private firmaer for byggeri og driften af skoler, asylcentre, sygehuse og fængsler. Englænderne vurderer, at samfundet sparer ca. 15 pct. på byggeprojekterne set over projekternes løbetid. Men de private investorer skal også have forrentning af deres investeringer – og her er ATP kendt for at få et pænt afkast af de investerede pensionsmidler, hvilket igen kan blive en regning, som passagererne skal betale. Venstre, de konservative og Dansk Folkeparti er umiddelbart positive over for ATP's tilbud, de radikale er skeptiske, SF afventende og

Socialdemokraterne imod. Sidstnævnte parti mener, at vedligeholdelse af skinnerne er en politisk opgave. I løbet af et par uger kommer Banedanmark med en samlet analyse af, hvad reoveringen af jernbanenettet vil koste. Det antages at prisen vil udgøre et tocifret milliardbeløb, og at reoveringen vil tage fem-ti år.

Kilde: Politiken 14. og 15.8.2006.

Ældre drikker mere

Ældres alkoholforbrug er fordoblet gennem de seneste år – den 'våde' generation har afløst den 'tørre'. For mens mænd over 50 år i gennemsnit drak 1,5 genstande om dagen for 20 år siden, er det tal steget til 2,1. For de ældre kvinders vedkommende er der sket en fordobling til 1,0 genstande dagligt. Samtidig er antallet af ældre, som drikker mere end de anbefalede genstandsgrænser, fordoblet. "Vi kan se frem til en stigende gruppe af ældre med alkoholproblemer og de skader, det medfører. Det vil betyde et voksende krav til plejesektoren", siger Morten Grønæk, leder af forskningsprogrammet for alkohol på Statens Institut for Folkesundhed. Mens en enkelt genstand om dagen kan være godt for ældres helbred, går alkohol og medicin dårligt i spænd. Dertil kommer, at ældre tåler alkohol dårligere med alderen. Finn Zierau, der er psykiater og overlæge på Alkoholenheden under Hovedstadens Sygehusfællesskab, opfordrer Sundhedsstyrelsen til at tage de anbefalede genstandsgrænser op til overvejelse.

Kilde: Politiken 15.8.2006.

Åh, altså – ældre mænd og værktøj!

Mange seniorer kommer til skade i hjemmet, når de går i gang med værktøjet. En undersøgelse fra Statens Institut for Folkesundhed viser, at antallet af skader i hjemmet siden 1998 er fordoblet for mænd i alderen 60-69 år. Ældrepolitisk konsulent i Ældre Sagen, Margrethe Kähler, vurderer, at seniorerne har fået større lyst til at lave gør-det-selv-arbejde. "Folk opfatter ikke sig selv som ældre som 60-årige, og de har masser af gør-det-selv-drømme og tid til dem, når de går på pension," siger hun.

Kilde: JydskeVestkysten 14.8.2006.

Tynde 'unge' kvinder uden sex

De modne danske kvinder vil leve i nuet, og de føler sig unge og vitale. Gruppen af 68'ere har gode jobs og friværdier, så det er blevet en købestærk gruppe. Energien bliver brugt i fitnesscentre og på shopping. Gruppen af friske seniorer vil stige markant i de kommende år. Hvorvidt de danske kvinder er blandt de tre ud af fire i overgangsalderen, der oplever svigtende sexlyst, hvilket betyder at de i gennemsnit kun har sex med en partner en gang om året, er uvist. Men sådan tegner tallene sig i en stor ny europæisk undersøgelse, der konkluderer, at kvinderne ærgrer sig over dette, fordi de anser et godt sexliv for at være en vigtig del af et godt parforhold. Men samtidig er det også svært for kvinderne at søge hjælp om problemet, fordi det er for pinligt for dem. Igen – og uden sammenhæng – er anoreksi ikke kun forbeholdt teenagepiger. Flere modne kvinder kommer i behandling for den livstruende sygdom, skriver B.T. Arbejde med risikoadfærd og spiseforstyrrelser viser, at ca. otte til ti pct. af kvinder mellem 30 og 59 år har risiko for at udvikle anoreksi.

Kilder: DR TV-Avisen 13.7., B.T. 17.7. og Metro Xpress 7.8. 2006.

Ensomhed - gør boligen en forskel?

Husk videnscentrets konference om ældre og ensomhed den 14. september i København. På konferencedagen udkommer bogen 'Portrætter af gamle ensomme - gør boligen en forskel?' - skrevet af Eva Bonde Nielsen og Merete Platz.

Læs mere om konferencen her: <http://www.aeldreviden.dk/fagomraader/boforhold/konference.ensomme.gamle/konference.ensomme.gamle.prg.html>

Aktuelle Noter lægges efter udsendelsen på vor hjemmeside – <http://www.aeldreviden.dk> – hvor man også kan søge på noter, der tidligere har været bragt.

Framelding: <mailto:noterlist-off@aeldreviden.dk>

Tilmelding: <mailto:noterlist-on@aeldreviden.dk>

AKTUELLE NOTER, der er Videnscenter på Ældreområdet elektroniske nyhedsbrev, udsendes ca. hver 14. dag. Udvalget sker hovedsageligt efter et sagligt kriterium for, hvad der vil være væsentlig viden for vore brugere. Med AKTUELLE NOTERs korte, journalistiske form er det hensigten at skabe et nemt overblik over, hvad der sker på feltet.

Vi modtager gerne relevant materiale til brug for AKTUELLE NOTER - også fra forskere.

Du er velkommen til frit at bruge og kopiere AKTUELLE NOTER. Husk dog at kreditere Videnscenter på Ældreområdet og primærkilderne, der vil være anført under den enkelte note.

Du må også gerne opfordre andre til at tilmelde sig note-servicen.

Husk også vor hjemmeside <http://www.aeldreviden.dk> og vor direkte telefonlinje 3940 5847

Ønske om abonnement på det trykte tidsskrift 'Alderens nye sider' og andre publikationer samt henvendelser vedrørende videnscentrets arrangementer og øvrige tjenester rettes IKKE til denne mail-adresse, men til: <mailto:mail@aeldreviden.dk>

Redaktion: Anne Brockenhuus-Schack, <mailto:noter@aeldreviden.dk>

Videnscenter på Ældreområdet er en uafhængig og selvejende institution, hvis primære formål er at indsamle, bearbejde og formidle viden om forskning, forsøg og udvikling på ældreområdet. Centret arbejder for ældres ligestilling, ligebehandling og ligeværd samt for at styrke ældres muligheder for aktivitet, deltagelse, synlighed og indflydelse i samfundet - og samtidig forebygge negative konsekvenser af sygdom, svækkelse og isolation.

